

BARDU KOMMUNE
Postboks 401
9365 BARDU

Trondheim, 06.12.2023

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/6330

Saksbehandler:
Anders Braa

Vedtak i klagesak om avslag på søknad om skadefelling av bjørn i Bardu kommune

Vi viser til klage fra Bardu kommune av 30. juni 2023 på Statsforvalteren i Troms og Finnmark sitt vedtak om avslag på søknad om skadefelling av bjørn 29. juni 2023. Klagen er fremsatt innenfor tidsfristen. Klagesaken ble oversendt til oss 4. juli 2023. Vi viser til foreløpig svar på klage av 13. oktober 2023.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalterens vedtak.

Vedtaket er fattet etter rovviltforskriften § 9 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Statsforvalteren mottok 25. juni 2023 en muntlig søknad, sannsynligvis fra Bardu kommune, om skadefelling av bjørn i Bardu. Bakgrunnen var funn av tre sauer som var påvist drept av bjørn 25. juni. Nok en bjørnedrept sau ble funnet 27. juni, men med samme skadedato som de tre første saueene. Området har en historikk med tap av sau til bjørn tidligere år.

Klagen

Bardu kommune mener at uttak av skadevoldende individ ikke er negativt for økosystemet. Kommunen viser til minimumstall for antall bjørner i Norge og en økning av antall hunnbjørner.

Skadegjører er trolig binne TR46, som har lang skadehistorikk i området. DNA fra håranalyser bekrefter at hun har vært på skadestedet.

I beiteprioriterte områder kan ikke skade på sau avverges på annet vis enn felling av skadegjørende individ. Terskelen skal være lavere for felling enn i forvaltningsområder for bjørn. Kommunen viser til klageavgjørelse fra Klima- og miljødepartementet av 18. juli 2021.

Vi viser til klagen i sin helhet.

Statsforvalterens behandling av klagen

Statsforvalteren vurderer at klagen ikke gir grunnlag for å endre vedtaket og har derfor sendt klagen til oss for å avgjøre saken.

Vi viser til Statsforvalterens oversendelsesbrev.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Brunbjørn er fredet. Det er likevel mulig å felle bjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Vi viser til at målet med skadefelling primært er å håndtere akutte skadesituasjoner, eller der hvor skadepotensialet er overhengende. Skadefelling skal kun iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18.

Skriftlig søknad

Av oversendelsen fra Statsforvalteren går det fram at søknaden har vært muntlig, og det foreligger ikke noen skriftlig søknad blant saksdokumentene. Hovedregelen er at alle søknader om skadefelling skal sendes og begrunnes skriftlig, om nødvendig i etterkant av en akutt situasjon.

Betinget kvote

I region 8 er bestandsmålet for bjørn ikke nådd, men bestandsestimatet for landet er rundet av til 10 ynglinger i 2022. Det betyr at rovviltnemnda fremdeles har myndigheten til å eventuelt vedta kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften § 8. Rovviltnemnda vedtok for 2023 en betinget skadefellingskvote på inntil tre bjørner i region 8 som Statsforvalteren i Troms og Finnmark kan benytte fra 1. juni 2023.

Vedtaket om betinget kvote er klagebehandlet av Klima- og miljødepartementet 14. juli 2023, som har opprettholdt vedtaket, men med supplerende vilkår om at bjørnebinner og unger i følge med binner er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles skal være iverksatt. Videre skal Statsforvalteren være restriktiv med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for bjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.

Vedtaket om betinget kvote har gitt Statsforvalteren i Troms og Finnmark myndighet til å vurdere skadefelling i konkrete situasjoner. Ved vurdering om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal Statsforvalteren vektlegge føringene i den regionale forvaltningsplanen og drøfte skjønnskriteriene som er listet opp i rovviltforskriften § 9 og vurdere det opp mot den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Områdets betydning som beitemark

Ifølge Kilden (NIBIO) beitet det i 2022 i underkant av 2000 sauer og lam i Bardu sausankerlag, i området der skadene ble påvist. Beiteområdet strekker seg fra Bardujord i sør og omtrent til Fossmoen i nord.

Skadeomfang og potensiale for skade

Skadefelling er et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Et element for å iverksette en skadefelling, er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises som tatt av rovvilt.

Dersom det er sannsynlig at skadesituasjonen vil vedvare, og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis.

Området er i prioritert beiteområde, og i henhold til prinsippet om differensiert forvaltning skal det være en lav terskel for felling av skadegjørende rovvilt i beiteprioriterte områder. Med bakgrunn i opplysninger fra Kilden var det stort potensiale for ytterligere skade i beiteområdet. I alt fire bjørnedrepte sauer ble påvist innenfor et begrenset område, med skadetidspunkt 24-25. juni. I oversendelsesbrevet 4. juli opplyser Statsforvalteren at det ikke er funnet nye kadaver, slik at det ikke er en pågående skadesituasjon.

Bjørnebestanden

I dette tilfellet var det mistanke om at skadevolder var ei binne. Hasteanalyse av DNA kunne senere bekrefte at binne TR46 hadde vært ved skadestedet.

Rovviltregion 8 ligger under bestandsmålet for bjørn, og det er kun påvist et fåtall bjørner i Troms. En eventuell felling av binne ville ført til at bestanden ble ytterligere redusert og bestandsmålet tilsvarende vanskelig å oppnå. Terskelen for felling av bjørnebinne er høyere enn for hannbjørner. Direktoratet viser til tilleggsvilkårene for bruk av skadefellingskvoten, fastsatt av Klima- og miljødepartementet 14. juli 2023. Som Statsforvalteren viser vi dessuten til de generelle vilkårene for delegasjon av myndighet for bjørn til nemndene fra departementet av 19. mai 2023.

Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Statsforvalteren konkluderer i oversendelsesbrevet med at det ikke lenger var en pågående akutt skadesituasjon. Det er derfor rimelig å anta at bjørnen har forlatt beiteområdet.

Konklusjon

Miljødirektoratet viser til Statsforvalteren i Troms og Finnmark sitt vedtak og vurderingene knyttet til klagesaken i oversendelsesbrevet. Vi tiltrer i det vesentlige Statsforvalterens vurderinger av saken. Vi finner ikke grunn til å endre Statsforvalterens vedtak om avslag på søknad om felling av bjørn i deler av region 8, datert 29. juni 2023.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Kopi til:

BARDU KOMMUNE	Postboks 401	9365	BARDU
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK	Postboks 700	9815	VADSØ
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 56	7701	STEINKJER
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ